který zvláště vzhledem k technickému pokroku a racionalisaci působí stále rostoucí nerovnost důchodovou. Tato dynamická nerovnost důchodová — jak ji L. nazval — stále a stále podhlodává konsum a tím ubíjí i produkci, jež je na konsumu závislá. Dynamická nerovnost důchodová jest inherentní kapitalismu. Bez jejího odstranění zároveň nelze doufati na definitivní vyléčení hospodářského organismu světa, neboť ona neodvratně vede ku zničení sebelépe vybudované produkce, neboť — jak řečeno — zničí jí konsum. Ježto pak i příčiny prvé skupiny působí tak, že oslabují konsum, lze celou dnešní krisi označiti jako krisi konsumentů a distribuce. Nejběžnější názor, jako by krise vznikla z deflace, L. podrobně vyvrací. Ukazuje, že nesmí se přestati na povrchním konstatování, že při dnešní krisi klesají ceny zboží a stoupá cena peněz resp. zlata, což jest týž výsledek jako při deflaci nýbrž že nutno pátrati, odkud pohyb vyšel. Při deflaci jest prvým postiženým produkce, konsum v prvé chvíli dokonce získá. Při dnešní krisi začaly nesnáze v konsumu. — Diagnose odpovídá terapie. Jest nejprve užíti léčení provisorního, hlavně poraziti pessimismus a paniku a odstraniti ony nahodilé příčiny. Byť však toto provisorní léčení pomohlo značně — a snad na čas zdánlivě úplně — musí dojíti k nejhorším koncům, nechali-li bychom neléčeny příčiny inherentní dnešní struktuře hospodářské, neboť tyto budou ve svém účinku stále mohutnější. Zde navrhuje L., aby se vybudoval plán prací, jež by prováděl stát a odssával vždy v míře větší a větší ony síly, jež soukromý kapitál nechává bez zaměstnání. To by jednak odstranilo nezaměstnanost a jednak bylo léčením oné dynamické nesrovnalosti, neboť jest to jakýsi nenáhlý a nenásilný přechod ku státnímu kapitalismu. Prostředky pro ono státní podnikání bylo by nejlépe opatřiti daní z racionalisace, jíž by zároveň racionalisace byla regulována tak, aby lidská společnost neměla z ní více škody než užitku, jak se často stává dnes. Jednou z nejzajímavějších kapitol Loevensteinovy práce jest polemika s názorem, že jediná cesta z krise jest zkrácení pracovní doby, názorem běžným v pracích, jichž koncepce krise jest právě dosti blízká koncepci L—ově. L. ukazuje, že dokud není konsum absolutně nasycen, jest zkracování pracovní doby zbytečným a předčasným petrifikováním rozsahu produkce. Lze říci, že se zde uhýbá léčení pravé příčiny nesnází, totiž zlepšení distribučního způsobu. — L—ovy práce si zaslouží co největší pozornosti pro bohatost a důslednost svých myšlenek. Po stránce formální kniha šťastně připomíná práce anglických autorů. Nezatížena citací a těžkopádným vědeckým aparátem, snadno porozumitelná svým slohem, jest přístupná širokým vrstvám, při tom však popularnost nikde nebyla vykoupena ústupkem vědecké koncepce díla. M. H.

JUDr. Vladimír Kubeš: Příspěvek k nauce o žalobách z obohacení. Publikací ze seminářů právnické fakulty Masarykovy university v Brně sv. 8. Nákladem právnické fakulty university Masarykovy. Stran 110, 8°, Kč 10. Brno, 1931. — Autor stanoví si nejprve pomocný pojem obohacení, vycházeje ze Sedláčkem konstruované (Oblig. právo III., str. 14) duplicity tohoto pojmu. Rozeznává: obohacení ex tunc, relevantní je toliko přechod věci z majetku jednoho do majetku druhého k jeho užitku, a obohacení ex nunc, zvětšení majetku musí zde býti v přítomném okamžiku, t. zv. kritické době (podání žaloby). Velmi šťastně rozděluje si pak svoji úlohu. Věren normativnímu (podle terminologie Sedláčkovy normologickému) hledisku, stopuje žaloby z obohacení v právu římském a obecném, v pruském Landrechtu, který byl Zeillerovi vzorem při úpravě bezdůvodného obohacení v o. z. o. Zde je zajímavo, že, ačkoliv římské právo justiniánské neznalo vůbec subsidiární generální žaloby z obohacení, přece tento institut byl vytvořen přirozenými právníky 17. a 18. stol. a přejat do Codexu Tereziina a pruského Landrechtu. Bylo to vlivem metodologicky nemožného plichtění dvou normových souborů, positivního a přirozeného.

Na to probírá problém žalob z obohacení podle o. z. o. Vycházeje z poznatku, že jedna část autorů řešila problém pohodlnou supposicí zmíněné věty o neslušném obohacení, druhá zvolila obtížnou

cestu vyložiti problém jenom z práva positivního, stanoví si autor po rozboru § 7 o. z. o., toto aplikační pravidlo: »Tudíž při řešení konkrétního případu jest nutno v prvé řadě uchýliti se k positivnímu právu primárnímu, pak k analogia iuris, scilicet tohoto práva, a není-li žádné normy, která by se dala použíti, nebo pakli skýtají i přes užití normy nejasnost, nutno se uchýliti k positivnímu právu sekundárnímu.« (str. 31). Cit. pravidla autor používá k odstranění rozporu, který pozůstává mezi § 1041 a §§ 1431—1437; poněvadž se tento rozpor nedá odstraniti výkladem positivního práva (primárního), přistupuje sekundární právo iuris civilis corrigendi gratia. Positivním právem primárním míní Kubeš ius scriptum, sekundárním »natürliche Rechtsgrundsätze«, dovolané v § 7. Že lze vedle positivního práva aplikovat právo t. zv. přirozené, o tom, myslím, nebude pochyb. Stačí poukázat k delegaci § 7 v tomto směru, čímž jest dána t. zv. formální determinace takovéto aplikační činnosti.

Kubeš zkoumá pak zevrubně mínění vynikajících autorů na žaloby z obohacení a příslušné judikatury nejvyššího soudu čsl. a po rozboru příslušných norem o. z. o. dospívá k výsledku. Problém bezdůvodného obohacení je v platném právu vyřešen tak, že v čele stojí generální žaloba z bezdůvodného obohacení která podle doslovu § 1041 založena jest na principu obohacení ex tunc, interpretována pod aspektem § 7 ztrácí tento svůj ráz a tvoří přechodný útvar mezi obohacením ex tunc a ex nunc. Na ni navazují jednak případy §§ 1042 a 1043, jednak případy kondiční (§§ 1431—1437). Tímto řešením zhostil se autor velmi čestně svého úkolu a podává dále demonstrativní výčet některých ustanovení o. z. o. a jiných zákonů, v jejichž skutkové podstatě vystupuje obohacení.

Část třetí sleduje princip obohacení ve francouzském Code civil, v osnově obč. zák. hessenského, v něm. a švýcarském právu.

Část čtvrtá je věnována povšechné kritice principu obohacení v osnově čsl. občanského zákoníku a občanského zákoníka polského. Odnášíme si přesvědčení, že čsl. redaktorům nepodařilo se přoblém obohacení vyřešiti, protože se obmezili jednak na pouhou revisi starého zákoníku, jednak, nepřijavše Sedláčkova názoru na problém obohacení, řeší otázku podle panujícího názoru — pokud ji vůbec revidují — který není bezvadný. Bude zde platit Goetheovo: »Es erbt sich Recht und Gesetz, wie eine ewige Krankheit.« V tomto ohledu stojí polská osnova (dílo Koschembahra-Lyskowského) výš. Dlužno litovati, že Kubeš dodav jisté sensace svému spisku tím, že bude kritisovati obě osnovy, najmě čsl., s hlediska Loevensteinova pojmu maximálního relativního čistého výnosu (Loevenstein. O jednotnou konstrukci finanční vědy, str. 21 n.), při čemž výnosem bude harmonicky dokonalý člověk a národ, očekávání naše v tomto ohledu nesplnil.

Celkem jest spis Kubešův neobyčejně cenným a duchaplným příspěvkem k problému obohacení. Vedle toho má svou hodnotu časovou a kritisuje osnovu nového obč. zák. Karel Jelínek.

Pierre Gillet, docteur en Droit canon: **La personnalité juridique en droit écclesiastique** spécialement chez les Décretistes et les Décretalistes et dans le Code de droit canonique. Str. 288, 8°, Malines. — Dílo belgického kanonisty Gilleta o právnických osobách katolické církve, vydané ve sbírce publikací katolické university v Lovani, má za předmět studia vybrané úseky vývoje církevních osob právnických, pojednávajíc hlavně o jejich právní osobnosti (personnalité) a její veřejnoprávní stránce. Dělí se na dva úseky, historický a o právu současném.

První část, věnovaná studiu církevních institucí v pojetí Dekretistů a Dekretalistů, počíná kapitolami, rozebírajícími pojetí římské, křesťanské, scholastické a glosátorské, tvořícími takto úvod k pojednání o názorech Dekretu a Dekretistů. Jako zajímavý názor autorův slušší uvésti tvrzení, že korporace církevním aktem zřízená nemůže i fakticky nikdy zaniknouti: zůstane-li jen jeden člen, je on vlastníkem práv korporace, zaniknou-li všichni členové, práva odpočívají a znovuzrozením korporace oživují. — Druhý úsek první části knihy je rozborem ustanovení Dekretálů a jejich komentářů, na který navazuje po-